

MİLLETLERARASI ANLAŞMA

Karar Sayısı : 2009/15032

16 Haziran 2005 tarihinde Kanberra'da imzalanan, 7/4/2009 tarihli ve 5883 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ilişik "Türkiye Cumhuriyeti ve Avustralya Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma" ile Ek Protokol'ün onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 13/5/2009 tarihli ve 610 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanununun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 25/5/2009 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL

CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
BaşbakanC. ÇİÇEK
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.B. ARINÇ
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.A. BABACAN
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.M. AYDIN
Devlet BakanıC. ÇİÇEK
Devlet Bakanı V.F. N. ÖZAK
Devlet BakanıM. Z. ÇAĞLAYAN
Devlet BakanıF. ÇELİK
Devlet BakanıE. BAĞIŞ
Devlet BakanıS. A. KAVAF
Devlet BakanıC. YILMAZ
Devlet BakanıS. ERGİN
Adalet BakanıM. V. GÖNÜL
Milli Savunma BakanıB. ATALAY
İçişleri BakanıB. ATALAY
Dışişleri Bakanı V.M. ŞİMŞEK
Maliye BakanıN. ÇUBUKÇU
Milli Eğitim BakanıM. DEMİR
Bayındırlık ve İskân BakanıR. AKDAĞ
Sağlık BakanıB. YILDIRIM
Ulaştırma BakanıN. ÇUBUKÇU
Tarım ve Köyüşleri Bakanı V.Ö. DİNÇER
Çalışma ve Sos. Güv. BakanıN. ERGÜN
Sanayi ve Ticaret BakanıÖ. DİNÇER
Enerji ve Tabii Kaynaklar BakanıE. GÜNAY
Kültür ve Turizm BakanıV. EROĞLU
Çevre ve Orman Bakanı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE AVUSTRALYA ARASINDA

YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE

KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti ve Avustralya ("Taraflar"),

Özellikle bir Taraf yatırımcılarının diğer Tarafın ülkesindeki yatırımlarıyla ilgili olarak, sermaye akışını teşvik etmenin ekonomik etkinlik ve kalkınma açısından önemini kabul ederek ve bu akışın, Tarafların aralarındaki ekonomik ilişkileri ve teknik işbirliğini geliştirmekteki rolünün ayırında olarak,

İstikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere, yatırımların adil ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasının arzu edildiğini kabul ederek;

Bir Taraf yatırımcılarının diğer Tarafın ülkesindeki yatırımlarının, bu Tarafın yasaları çerçevesinde gerçekleştirileceğini kabul ederek; ve

Bu amaçların takibinin, yatırımların korunmasına yönelik ilkelerin ve bu ilkelerin Tarafların ülkelerinde daha etkin bir biçimde uygulanması için tasarlanmış kuralların açık bir biçimde ifade edilmesi ile kolaylaşacağını kabul ederek,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1

TANIMLAR

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından:

(a) "yatırım", taraflardan birinin yatırımcıları tarafından yatırılan ve diğer Tarafça kendi hukukuna ve zaman içinde uygulanan yatırım politikalarına tabi olarak kabul edilen her türden varlığı ifade eder ve aşağıdakileri kapsar:

(i) ipotek, tedbir, rehin gibi hakları içermek üzere maddi ve gayri maddi mülkiyet hakları,

(ii) hisse senetleri ve sermaye hisseleri gibi, fakat bunlarla kısıtlı olmamak kaydıyla, tüzel bir kişiliğe katılımın herhangi bir şekli,

(iii) para ya da ekonomik değer taşıyan bir alacak,

(iv) telif, patent, ticari marka, ticari isim, endüstriyel tasarım, ticari sır, know-how ve ticari itibara ilişkin hakları da kapsayan fikri mülkiyet hakları,

(v) tarım, ormancılık, balıkçılık ve hayvancılıkla iştigal etme; doğal kaynakları araştırma veya çıkarma, ürünleri üretme, kullanma ve satma haklarını kapsayan, kanun veya sözleşme ile tanınan ekonomik bir değer taşıyan iş imtiyazları ve ekonomik faaliyeti sürdürmek için gereken diğer haklar,

(vi) tesislerin örgütlenme ve operasyonları, fikri mülkiyet hakları dahil olmak üzere mülkiyet haklarının edinimi, kullanımı ve idaresi, fon yaratma ve döviz alım satımı gibi yatırımlarla ilgili faaliyetler.

(b) "hasılat", bir yatırımdan elde edilen ya da türeyen; kar, temettü, faiz, sermaye kazançları, royalti ödemeleri, yönetim ya da teknik yardım ödemeleri, fikri mülkiyet haklarıyla bağlantılı ödemeler ve tüm diğer yasal gelirleri kapsayan bir meblağ anlamına gelir.

(c) "yatırımcı",

(i) bir tüzel kişi; ya da

(ii) Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşı olan bir gerçek kişi; ya da

(iii) Avustralya vatandaşı ya da daimi mukimi olan gerçek kişi anlamına gelir.

(d) "tüzel kişi", maddi kazanç için örgütlenip örgütlenmediğine; özel mülkiyete konu olup olmadığına ya da sınırlı ya da sınırsız sorumlu olarak örgütlendiğine bakılmaksızın,

i) Taraflardan birinin hukuku çerçevesinde; ya da

ii) bu Maddenin 1(d)(i) paragrafında tanımlanan bir yapı ya da paragraf 1(c)(ii) ya da 1(c)(iii)'de tanımlanan bir gerçek kişi tarafından sahip olunan ya da kontrol edilen ve üçüncü bir ülkenin mevzuatı çerçevesinde;

kurulan, birleştirilen, oluşturulan ya da diğer biçimlerde usulüne uygun olarak örgütlenen ve şirket, birlik, ortaklık ya da hukuki olarak tanınan diğer bir yapılanma anlamına gelir.

(e) "daimi mukim" Avustralya hukukuna göre Avustralya'daki ikameti zamana bağlı tutulmamış gerçek kişi anlamına gelir.

(f) "serbestçe çevrilebilir döviz", Uluslararası Para Fonu'nca sınıflandığı biçimiyle serbestçe kullanılabilir döviz ya da uluslararası döviz piyasalarında yaygın biçimde ticareti yapılan döviz anlamına gelir.

(g) "ülke", kara ülkesi ve kara suları yanında Taraflardan herbirinin doğal kaynakların araştırılması, çıkarılması ve korunması amacıyla, uluslararası hukuka uygun olarak, üzerinde yargılama veya egemenlik haklarının bulunduğu deniz alanlarını ifade eder.

2. Bu Maddenin 1(a) paragrafının amaçları açısından, yatırıma dönüşmüş hasılatlar, yatırım olarak muamele görecekle ve varlıkların yatırım veya yeniden yatırımda kullanım biçiminde herhangi bir değişiklik, bunların yatırım olma niteliğini etkilemeyecektir.

3. Paragraf 1 (d) (ii) açısından "sahiplik" ya da "kontrol" meselesi, özel durumun olgusal özelliklerine bağlı olacaktır. Aşağıdaki olgular, diğerleri yanında, böylesi bir mülkiyet ya da kontrolün delili olarak kabul edilecektir:

(a) tüzel kişinin sermayesinde etkin bir kontrolü mümkün kılacak esaslı bir doğrudan ya da dolaylı ortaklık, söz gelimi, özellikle sermayenin % 50'sinden fazlasına doğrudan ya da dolaylı katılım ya da çoğunluk hisselerine sahip olma; ya da

(b) aşağıdakileri mümkün kılacak biçimde oy haklarının doğrudan ya da dolaylı kontrolü

(i) yönetim ya da işleyiş üzerinde nihai erkin icrası; ya da

(ii) yönetim kurulu ya da diğer herhangi bir yönetsel merciin oluşumu üzerinde nihai erkin icrası.

MADDE 2

ANLAŞMANIN UYGULANMASI

1. Bu Anlaşma ne zaman yapılmış olursa olsun tüm yatırımlara uygulanacaktır. Anlaşma yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyuşmazlıklara uygulanmayacaktır.

2. Taraflardan birinin bir tüzel kişisi, üçüncü bir ülkenin bir vatandaşı ya da tüzel kişininin sahipliği ya da kontrolü altındaysa, Taraflar kendi yasalarına bağlı olarak, bu Anlaşmanın tanıdığı hak ve faydaların böylesi bir tüzel kişiliğe genişletilmemesine, ortaklaşa istişare ile karar verebilirler.

3. Bu Anlaşma, 1. Maddenin 1 (d) (ii) paragrafı kapsamındaki üçüncü bir ülkenin mevzuatına göre kurulmuş olan bir tüzel kişiye, aynı konuyla ilgili olarak bu üçüncü ülkeyle var olan yatırımların korunması anlaşmasının hükümlerine başvurulmuşsa, uygulanmayacaktır.

4. Bu Anlaşma aşağıdaki hallerde, Avustralya'nın vatandaşı olmayıp, daimi mukimi olan gerçek kişilere uygulanmayacaktır:

(a) aynı konuyla ilgili olarak, Türkiye Cumhuriyeti ile bu şahsın yurttaşı olduğu üçüncü ülke arasında var olan yatırımların korunması anlaşmasının hükümlerine başvurulmuşsa; ya da

(b) şahıs, Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşı ise.

MADDE 3

YATIRIMLARIN TEŞVİKİ VE KORUNMASI

1. Her bir Taraf; ülkesinde, diğer Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını mümkün olduğunca teşvik edecek ve kendi kanunları ve zaman içinde uygulanan yatırım politikalarına uygun olarak yatırımları kabul edecektir.

2. Her bir Tarafın yatırımcılarının yatırımları daima adil ve eşit bir muameleye tabi tutulacak ve diğer Tarafın ülkesinde tam koruma ve güvenliğe sahip olacaktır. Hiç bir Taraf, kanunlarına tabi olarak, bu gibi yatırımların yönetimine, sürdürülmesine, kullanımına, tasarrufuna, genişletilmesine veya elden çıkarılmasına, keyfi veya haklı olmayan tedbirlerle, hiç bir şekilde engel olmayacaktır.

3. İşbu Anlaşma, Taraflardan birinin bir yatırımcısının, diğer Tarafın işbu Anlaşmanın hükümlerinden daha elverişli olan herhangi bir kanun veya politikasının hükümlerinden faydalanmasına engel olmayacaktır.

MADDE 4

YATIRIMLARIN TEŞVİKİ

1. Her bir Taraf ülkesindeki yatırımlara ve bunlarla ilgili faaliyetlere, kendi kanun ve nizamları ve yatırım politikaları çerçevesinde, benzer durumlarda üçüncü bir ülke yatırımcılarının yatırımlarına tanınandan daha az elverişli olmayacak bir şekilde izin verecektir.

2. Her bir Taraf, kurulmuş olan bu yatırımlara, hangisi elverişli ise, benzer durumda kendi kanunları, nizamları ve yatırım politikaları çerçevesinde kendi yatırımcılarının yatırımlarına veya herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına tanıdığından daha az elverişli olmayacak bir şekilde muamele edecektir.

3. Her bir Taraf, kendi kanunlarına uygun olarak, ülkesinde yatırımlar yapan diğer Taraf yatırımcılarının ve bunlarla yatırımlarla ilgili faaliyetler için istihdam edilen personelin, kendi yatırımcılarıyla olan uyumsuzlukları ile ilgili dava açmak ve haklarını tatbik etmek maksadıyla, yetkili adli veya idari makamlarına başvurabilmesini temin edecek, kendi yatırımcılarının (üçüncü bir ülkede gerçekleştirilen tahkim dahil olmak üzere) diğer Tarafın yatırımcıları ile yapılmış yatırımlar ile ilgili uyumsuzlukları nasıl çözeceğini belirlemesine izin verecek ve sonuç olarak verilecek herhangi bir hükmün veya kararın tanınmasını ve tenfizini sağlayacaktır.

4. Bu Madde'nin hükümleri bir Tarafın, Taraflardan birinin taraf olduğu aşağıdaki anlaşmalardan kaynaklanan herhangi bir muamele, tercih veya ayrıcalığı, diğer tarafın yatırımlarına tanınmasını gerektirmeyecektir.

(a) mevcut veya gelecekteki gümrük birlikleri, serbest ticaret anlaşmaları, bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatları, veya benzer uluslararası anlaşmalar,

(b) tamamen veya kısmen vergilendirme ile ilgili mevcut veya gelecekte imzalanacak anlaşma.

MADDE 5

PERSONELİN GİRİŞİ VE İKAMETİ

1. Her bir Taraf, vatandaş olmayanların girişi ve ikameti ile ilgili zaman içinde uygulanan kanunlarına tabi olarak, diğer Tarafın yatırımcısı olan gerçek kişilerin ve bu diğer Tarafın tüzel kişilerince istihdam edilen personelin yatırımlarla bağlantılı faaliyetlerde bulunması amacıyla ülkesine girmesine ve ülkesinde kalmasına izin verecektir.

2. Her bir Taraf, zaman içinde uygulanan kanunlarına tabi olarak, ülkesinde yatırım yapmış bulunan diğer Taraf yatırımcılarının tercih ettiği anahtar teknik ve yönetici personeli, vatandaşlığı ne olursa olsun, ülkesinde istihdam etmesine izin verecektir.

MADDE 6

KANUNLARIN ŞEFFAFLIĞI

Her bir Taraf, kanunları, nizamları ve yatırım politikalarının anlaşılmasını teşvik etme görüşüyle, eğer varsa, diğer Tarafın yatırımcılarının ülkesindeki yatırımları ile ilgili olan veya bunları etkileyen bu gibi kanunları, nizamları ve yatırım politikalarını kamuya duyuracak ve çabucak ulaşılabilir hale getirecektir.

MADDE 7

KAMULAŐTIRMA VE DEVLETLEŐTİRME

1. Hiç bir Taraf, aşağıda belirtilen koŐullara uyulmadıkça, diğer Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını devletleŐtirmeyecek, kamulaŐtırmayacak veya devletleŐtirme veya kamulaŐtırmaya (bundan sonra "kamulaŐtırma" olarak iŐaret edilecek) eşit etkisi bulunan önlemlere konu etmeyecektir:

(a) kamulaŐtırmanın, kamulaŐtırmayı yapan Tarafın dahili ihtiyaçları ile ilgili kamu yararı için ve yürürlükteki hukuk çerçevesinde olması;

(b) kamulaŐtırmanın ayrımcı olmaması; ve

(c) hızlı, yeterli ve etkin bir tazminat ödemesinin kamulaŐtırmaya eŐlik etmesi.

2. Bu Madde'nin 1(c) paragrafında bahsedilen tazminat, yatırımın kamulaŐtırılması veya olası kamulaŐtırmanın halk tarafından alenen öğrenilmesinden hemen önceki piyasa değerı esas alınarak hesap edilecektir. Bu değerın çabucak belirlenemediği durumlarda, tazminat, genel olarak tanınan değerlendirme prensipleri ve yatırılan sermaye, amortisman, ülkeye geri dönen sermaye, deđerıŐtırme değerı ve döviz kuru hareketleri ve diğer ilgili faktörleri dikkate alan adil prensiplere uygun olarak kararlaŐtırılacaktır.

3. Tazminat, aŐırı gecikme olmaksızın ödenecek, önlemlerin alındığı tarihten ödeme tarihine kadar ilgili geçerli orandan faiz içerecek ve tarafların ülkeleri arasında serbestçe transfer edilebilir olacaktır. Tazminat esasen yatırım yapıldığı döviz cinsinden veya, yatırımcı tarafından talep edilirse, diğer herhangi bir serbestçe çevrilebilir döviz cinsinden ödenebilir olacaktır.

MADDE 8

KAYIPLAR İÇİN TAZMİNAT

Bir Taraf herhangi bir ülkenin vatandaşları veya şirketlerince ülkesinde yapılan yatırımlarla ilgili kayıplara ilişkin, savaş veya diğer silahlı çatıŐma, ihtilal, olağanüstü hal, iç karıŐıklık veya diğer benzer olaylar sebebiyle herhangi bir tedbir aldığında, zararların iadesi, tazmini veya diğer bir şekilde halli ile ilgili diğer Tarafın yatırımcılarına sağladığı muamele, bu Tarafın kendi yatırımcılarına veya üçüncü bir ülkenin yatırımcılarına tanıdığından daha az elverişli olmayacaktır.

MADDE 9

TRANSFERLER

1. Her bir Taraf bir yatırımla ilgili bütün transferlerin serbestçe ve gecikme olmaksızın ülkesi içine ve dışına yapılmasına iyi niyetle izin verecektir. Bu gibi transferler aşağıdakileri kapsar:

(a) baŐlangıç sermayesine ek olarak yatırımın idamesi veya genişletilmesi için kullanılan her şekilde ilave sermaye;

(b) hasılat;

(c) bir yatırımın tümünün veya bir kısmının satıŐı veya tasfiyesinden elde edilen meblağlar;

(d) Madde 8 çerçevesinde ödenecek tazminatlar;

(e) yatırımlarla ilgili kredilerden kaynaklanan ana para ve faiz ödemeleri;

(f) yatırımla ilgili olarak ülke dışından gelen personelin maaŐ, ücret, harcanmamıŐ kazançları ve diğer gelirleri;

(g) Madde 13 çerçevesinde bir yatırım uyumsuzluğından kaynaklanan ödemeler.

2. Aksi yatırımcı ve ev sahibi Tarafça kararlaŐtırılmadıđı, transferler, yatırımın yapılmış olduğu serbestçe çevrilebilir para birimi veya herhangi bir serbestçe çevrilebilir para birimiyle ve transferin yapıldığı tarihte geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

3. Paragraf 1, bir Tarafın iflas ve ödemelerin tatili ile ilgili kanunlarının adil ve ayrımcı olmayacak şekilde uygulanmasına ve yargısal muameleler sonucundaki hükümlerin yerine getirilmesine ve tediyesine halel getirmeyecektir.

MADDE 10

HALEFİYET

1. Eğer bir Taraf yatırımcısının yatırımı, ticari olmayan risklere karşı kanuni bir sistem dahilinde sigorta edilmiŐse, sigortalayanın ilgili sigorta anlaşmasının şartlarından kaynaklanan her türlü halefiyeti diğer Tarafça

tanınacaktır.

2. Sigortalayan, yatırımcının kullanmaya yetkili olabileceği haklar dışında hiç bir hakkı kullanmaya yetkili olmayacaktır.

3. Sigortalayanın sözkonusu Tarafın bir yatırımcısına bir ödeme yapması ve sözkonusu yatırımcının haklarını ve taleplerini devir almış olması halinde, bu yatırımcı, ödemeyi yapan sigortalayan adına hareket etmesine izin verilmedikçe, diğer Tarafa karşı bu hakları ve talepleri takip edemez.

4. Bir Taraf ile sigortalayan arasındaki uyuşmazlıklar, işbu Anlaşmanın 13. Maddesi hükümleri uyarınca çözümlenecektir.

MADDE 11

TARAFLAR ARASINDA İSTİŞARELER

Taraflar, içlerinden birinin talebi üzerine, işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanması ile ilgili konularda istişarelerde bulunacaklardır.

MADDE 12

TARAFLAR ARASINDAKİ UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

1. Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulaması ile ilgili her türlü uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde, çabuk ve adil bir çözüm arayacaklardır. Bu bakımdan, Taraflar bu tür çözümlere ulaşmak için doğrudan ve anlamlı görüşmeler yapmayı kabul ederler. Eğer Taraflar, aralarındaki uyuşmazlığın başlamasından sonra altı ay içinde anılan bu yöntemle uzlaşmaya varamazlarsa, uyuşmazlık herhangi bir Tarafın talebi üzerine, üç üyeli bir tahkim heyetine veya Tarafların aralarında anlaştıkları diğer herhangi bir uyuşmazlıkların çözümü yöntemine götürülebilir.

2. Tahkim işlemleri, bu gibi işlemleri başlatan Tarafça, diğer Tarafa diplomatik yollardan bildirimde bulunulması üzerine başlatılacaktır. Bu gibi bir bildirim, sözkonusu iddianın temelini ve elde edilmeye çalışılan çarenin tabiatını özet olarak öne süren bir açıklamayı içerecektir.

3. Her bir Taraf talebin alınmasından itibaren altmış gün içinde, birer hakem tayin edecektir. İki hakem, ikincisinin atanmasından itibaren otuz gün içinde, her iki Tarafı diplomatik ilişkisi bulunan üçüncü bir devlet vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Taraflar üçüncü hakemin seçilmesinden itibaren otuz gün içinde Tahkim Heyetinin Başkanı olarak hareket edecek bu hakemin seçilmesini onaylayacaklardır.

4. Taraflardan birinin belirlenen süre içerisinde üçüncü hakemin seçilmesini onaylayacak bir hakem tayin edememesi halinde, diğer Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan sözkonusu atamayı yapmasını talep edebilir.

5. Eğer iki hakem, atanmalarından itibaren iki ay içinde Heyet Başkanının seçimi konusunda anlaşma sağlayamazlarsa; Heyet Başkanı, Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından seçilecektir.

6. Uluslararası Adalet Divanı Başkanı, işbu Maddenin 4'üncü ve 5'inci paragraflarında belirtilen hallerde görevini yerine getirmekten alıkonursa veya bu şahıs Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Başkan Yardımcısı tarafından yapılacaktır ve Başkan Yardımcısı da anılan görevi yerine getirmekten alıkonursa veya Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılacaktır.

7. Bu Madde'de belirtildiği şekilde atanmış hakemlerden birinin istifa etmesi veya görevini yerine getirmeye muktedir olmayacak hale gelmesi durumunda, halef bir hakem asıl hakemin atanması için tarif edildiği şekilde atanacaktır ve halef asıl hakemin tüm yetki ve görevlerine sahip olacaktır.

8. Tahkim Heyeti ehliyeti ile ilgili bütün soruları karara bağlayacak ve Taraflar arasındaki herhangi bir anlaşmaya tabi olarak, kendi usul kurallarını belirleyecektir.

9. Tahkim Heyeti, Tahkim Heyeti Başkanınca kesinleştirilen zamanda ve yerde toplanacaktır. Bundan sonra, Tahkim Heyeti nerede ve ne zaman toplanacağını kararlaştıracaktır.

10. Tahkim Heyeti Taraflara adil bir duruşma sağlayacaktır. Tahkim Heyeti bir Tarafın yokluğunda bir karar verebilir. Herhangi bir karar yazılı olarak verilecek ve yasal gerekçesini ifade edecektir. Kararın imzalanmış bir nüshası her bir Tarafa iletilecektir.

11. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz ay içinde, bütün beyanlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak ve Tahkim Heyeti-hangisi daha sonra gerçekleşirse- son beyanlardan veya duruşmaların bittiği tarihten sonra iki ay içinde karara varacaktır.

12. Tahkim Heyeti karar almadan önce, duruşmaların herhangi bir aşamasında Taraflara, uyuşmazlığın anlaşma yoluyla çözülmesini teklif edebilir. Tahkim Heyeti kararını işbu Anlaşmanın hükümlerini, her iki Tarafın neticelendirdiği uluslararası anlaşmaları ve uluslararası hukukun genel olarak tanınmış prensiplerini dikkate alarak verecektir.

13. Her bir Taraf kendi atanmış hakeminin masraflarını karşılayacaktır. Heyet Başkanının masrafları ve tahkimin yürütülmesi ile ilgili diğer masraflar her iki Tarafça eşit olarak üstlenilecektir. Bununla birlikte, Tahkim Heyeti harcamaların daha yüksek bir oranının Taraflardan biri tarafından üstlenilmesine karar verebilir.

14. Tahkim Heyeti nihai ve bağlayıcı olan kararlarını oy çokluğu ile verecektir.

15. Eğer bir uyuşmazlık, bu Anlaşmanın 13. Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmuş ve hala orada çözüm beklemekte ise, aynı uyuşmazlık işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmayacaktır. Bu, Taraflar arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurmayı engellemeyecektir.

MADDE 13

BİR TARAF İLE DİĞER BİR TARAFIN YATIRIMCISI ARASINDAKİ

UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

1. Bir Taraf ile diğer bir Tarafın bir yatırımcısı arasında bir yatırım ile ilgili bir uyuşmazlık çıkması durumunda, uyuşmazlığın tarafları uyuşmazlığı ilk önce danışmalar ve müzakereler yoluyla çözmeye çalışacaklardır.

2. Eğer sözkonusu uyuşmazlık danışmalar ve müzakereler yoluyla altı ay içinde çözülemezse, yatırımcı paragraf 4'e tabi olarak aşağıdakilerden birini seçebilir:

a) Eğer her iki Taraf uyuşmazlığın çıktığı tarihte 1965 tarihli Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi'ne ("Sözleşme") taraf ise, yatırımcı uyuşmazlığın çözümü amacıyla Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkeze ("Merkez") Sözleşmenin 28 veya 36. Maddelerine göre uzlaştırma veya tahkim için başvurabilir;

b) yatırımcı aşağıda belirtilen şartlara tabi olarak uyuşmazlığı Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu'nun Tahkim Kurallarına (1976) uygun olarak kurulmuş bir tahkim heyetine sunabilir:

(i) Tahkim Heyeti üç hakemden oluşacaktır. Her bir Taraf bir hakemi seçecek, ve bu iki hakem karşılıklı anlaşma ile üçüncü bir devlet vatandaşı olacak üçüncü bir hakemi, heyet başkanı olarak tayin edeceklerdir. Bütün hakemler, yatırımcının diğer Tarafa uyuşmazlığı bu alt-paragraf uyarınca tahkime sunma niyetini bildirdiği tarihten itibaren iki ay içinde tayin edileceklerdir.

(ii) Gerekli atamaların yukarıda belirlenen süre içerisinde yapılmaması halinde, uyuşmazlığın her bir tarafı, herhangi bir diğer anlaşmanın yokluğunda Daimi Tahkim Mahkemesi Genel Sekreterinden gerekli atamaları yapmasını talep edebilir.

(iii) Tahkim kararı işbu Anlaşmaya uygun olarak verilecektir.

(iv) Tahkim Heyeti kararını oy çokluğu ile verecektir.

(v) Tahkim Heyetinin kararı nihai ve bağlayıcı olacak ve uyuşmazlığın tarafları kararın şartlarına itaat edecek ve uyacaklardır.

(vi) Tahkim Heyeti kararının temelini ifade edecek ve kararının gerekçelerini verecektir.

(vii) Uyuşmazlığın her bir Tarafı, kendi hakeminin ve tahkim duruşmalarındaki temsilinin masrafını üstlenecektir. Heyet Başkanı'nın tahkim ile ilgili görevlerini ifası sırasındaki giderleri ve tahkimin diğer masrafları uyuşmazlığın Taraflarınca eşit olarak üstlenilecektir. Bununla birlikte, Tahkim Heyeti giderlerin daha fazla bir kısmının uyuşmazlığın taraflarından biri veya diğerince üstlenilmesini kararında belirtebilir ve bu karar uyuşmazlığın tarafları üzerinde bağlayıcı olacaktır.

c) yatırımcı uyuşmazlığın diğer tarafının onayı ile uyuşmazlığı herhangi bir diğer tahkim merciine sunabilir.

3. Uyuşmazlığın her bir tarafı; yatırımı kabul eden Tarafın hukukuna uygun olarak, bu Tarafın yetkili adli veya idari makamları önünde muhakeme başlatabilecektir.

4. Paragraf 13 (2) çerçevesinde tahkim yolunun seçiminin bir ön koşulu olarak, yatırımcı her bir Tarafın adli veya idari makamları önünde aynı konu hakkında girişimde bulunma veya işlemleri sürdürme konusundaki haklarından feragat etmek zorundadır.

5. Bir uyuşmazlığın işbu Madde'nin 2 (a) paragrafına uygun olarak bir yatırımcı tarafından Merkez'e havale edilmesi halinde:

a) diğer Taraf, Uzlaştırma ve Tahkim Muhakemeleri Kuruluşu için Merkezin Usul Kurallarının amaçları bakımından, uyuşmazlığın Merkeze sunulmasına yönelik rızasını vermiş sayılacaktır;

b) uyuşmazlığın ortaya çıktığı Tarafın ülkesinde yürürlükte bulunan hukuka göre kurulmuş veya teşekkül etmiş ve diğer Tarafın yatırımcılarının hisselerinin çoğunluğuna sahip olunan bir tüzel kişi, Sözleşmenin 25 (2) (b) Maddesine uygun olarak, Sözleşmenin amaçları bakımından diğer Tarafın tüzel bir kişisi olarak muamele görecektir.

6. İşbu Madde'nin 2. ve 3. paragraflarında belirtilen şekilde harekete geçildiğinde, hiç bir Taraf aşağıdaki şartlar oluşmadıkça uyuşmazlığı diplomatik kanalları vasıtasıyla takip etmeyecektir:

a) ilgili adli ve idari makamın, Merkezin Genel Sekreterinin, tahkim yetkilisinin veya tahkim veya uzlaştırma komisyonunun sözkonusu uyuşmazlıkla ilgili olarak yargılama hakkının olmadığına karar vermesi halinde; veya

b) diğer Tarafın sözkonusu makamca verilen herhangi bir hükme, karara, emre veya diğer bir tayine itaat etmemesi veya uymaması halinde.

7. Bir yatırım ile ilgili bir uyuşmazlıkla alakalı herhangi bir yargılama usulünde, bir Taraf sözkonusu yatırımcının bir sigorta veya garanti sözleşmesine uygun olarak, tazminat veya iddia edilen kaybın tamamı veya bir

kısmı için diğerk bir şekilde tazminat aldığını veya alacağını savunma, karşı-iddia, karşı dava hakkı olarak veya diğerk bir şekilde iddia edemez.

8. Taraflardan birinin seçimi halinde, 13. Madde s3zkonusu Taraf ile Diğerk tarafın bir yatırımcısı arasında yalnızca yerli menkul kıymetler borsasından yapılan halka açık hisse senetlerinin ediniminden oluşan ve yatırımcının bu şirkette %10'dan daha az hisse ya da oy hakkına sahip olduğu yatırımlardan kaynaklanan uyuşmazlıklara uygulanmayacaktır.

MADDE 14

YÜRÜRLÜĞE GİRME, SÜRE VE YÜRÜRLÜKTEN KALKMA

1. İşbu Anlaşma, her iki Tarafın işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için ölkelerinde gerekli anayasal işlemlerin tamamlandığını birbirlerine yazılı olarak bildirdikleri tarihte yürürlüğe girecektir. İşbu Anlaşma 15 yıl süresince yürürlükte kalacak ve işbu Madde'nin 2. parag- rafına uygun olarak sona erdirilmedikçe yürürlükte kalacaktır.

2. Her bir Taraf, diğerk Tarafa bir yıl önceden yazılı olarak bildirimde bulunarak, işbu Anlaşmayı 15 yıllık ilk sürenin bitiminde veya daha sonra herhangi bir zamanda sona erdirebilir.

3. İşbu Anlaşma Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Taraflardan her birinin diğerk Tarafa değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahili formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

4. İşbu Anlaşmanın sona erme tarihinden önce yapılan ya da gerçekteşen ve bu Anlaşmanın uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, bu Anlaşmanın diğerk bütün Maddelerinin hükümleri, s3z konusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir onbeş yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaşmayı Taraflar tam yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamışlardır.

İki nüsha halinde Kanberra'da 16 Haziran 2005 tarihinde, Türkçe ve İngilizce dillerinde, her ikisi de eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA

AVUSTRALYA HÜKÜMETİ ADINA

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

Mark VAILE
Ticaret Bakanı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE AVUSTRALYA ARASINDAKİ

YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASI

ANLAŞMASI'NA EK PROTOKOL

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avustralya Hükümeti arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (Anlaşma)'nın imzalanmasında, Anlaşmanın Tarafları:

(a) İşbu Anlaşmanın amaçları bakımından, Avustralya ile ilgili olarak, "yatırım politikaları"nın Yabancı Yatırımları Gözden Geçirme İdare Heyeti tarafından yayımlanan politikalar olduğunu;

(b) Anlaşmanın amaçları bakımından, özellikle Avustralya'nın yabancı sermaye politikalarının oluşturulması ve uygulanması ile ilgili olarak, OECD Sermaye Hareketlerinin Serbestleştirilmesi Kodu çerçevesinde yapmış oldukları taahhütleri tekrar onaylamayı;

(c) İşbu Anlaşmanın Madde 2 (4)'ünün amaçları bakımından, Avustralya'nın Avustralya'nın yerleşiği olan bir Türk vatandaşının, Avustralya içinde yapılmış yatırımlarla ilgili olarak, bir Avustralya vatandaşı ile eşit haklara sahip olacağını tanıdığını not ederek; ve

(d) İşbu Protokol'ün bu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını oluşturacağını ve bu Anlaşma ile aynı tarihte yürürlüğe gireceğini kabul ederler.

Bu Protokol'ü Tarafların tam yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamışlardır.

İki nüsha halinde Kanberra'da 16 Haziran 2005 tarihinde, Türkçe ve İngilizce dillerinde, her ikisi de eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

AVUSTRALYA HÜKÜMETİ
ADINA

Mark VAILE
Ticaret Bakanı